

1934—937. În campania 1938, urma să fie stabilită măsura în care Echipele pot contribui la studiul țării și la mai buna ei cunoaștere.

Atât în cuvântul rostit la plecarea Echipelor, cât și în numeroase circulare, *prof. Gusti* a adus la cunoștința Echipelor intenția aceasta a D-Sale. Adunarea dela 1 și 2 Septembrie a șefilor și a inspectorilor de Echipă a stat și ea sub semnul lozincei campaniei 1938: „Cercetările!”.

Li s'a cerut Echipelor să întreprindă pe lângă *recensământul demografic-sanitar și economic*, următoarele *anchete*: asupra *gospodăriei țărănești*, asupra *fărămițirii proprietății*, asupra *mortalității infantile*, asupra *condițiilor de viață din punctul de vedere al igienei și asupra alimentației*, asupra *învățământului și a cetitului*. Deosebit de aceasta au avut de consemnat într'o *monografie sumară* constatările lor cu privire la structura socială a satului și a ținutului natural din care face parte.

Deși aceste cercetări au încărcat considerabil programul de lucru al Echipelor, adăugând îndatoririlor obișnuite de organizare a satelor o considerabilă muncă suplimentară, ele s'au achitat mai mult decât mulțumitor de însărcinarea ce le-a fost dată, probând că sunt capabile de a îndeplini misiuni de cercetare comparată a satelor din diferitele regiuni ale țării. Experiența acestui an îngăduie organizarea permanentă a unei activități de cercetare a Echipelor, ale cărei rezultate să depășească cu mult cadrul pregătirii prin cercetări prealabile a muncii deosebitelor Echipe. Formând în școli speciale echipierul însărcinat cu direcția tehnică a cercetărilor în fiecare echipă și instruindu-l special, în vederea anchetelor campaniei respective, Echipele pot deveni un organ de cercetare simultană în zeci de sate, din toate ținuturile țării, a problemelor la ordinea zilei, fără pereche în țară și în marea majoritate a celorlalte State.

Cu tot caracterul de experiență al activității de cercetare din acest an, rezultatele obținute în vara

aceasta sunt destul de numeroase și calitativ în-deajuns de mulțumitoare, încât să poată fi prelucrate. Cele 55 Echipe au predat Fundației, la sfârșitul campaniei, recensământul demografic și economic a 42 sate, bugetele a 340 gospodării din 57 sate și anchete asupra inventarului și a muncii acestor gospodării; anchete medico-sociale și asupra alimentației în 328 gospodării din 53 sate; anchete asupra mortalității infantile în 53 sate; anchete asupra învățământului și al cetitului în 53 sate; monografiile sumare a 30 sate și numeroase studii speciale.

Despuierea statistică a acestui material a început încă la 1 Octombrie. Conduasă de autorul acestei însemnări, care e ajutat de d-l C. Ștefănescu, referent în Oficiul de studii din Ministerul Muncii, și beneficiind de experiența d-lui Mitu Georgescu din Statul-Major al Institutului Central Statistic, lucrarea ocupă 50 echipieri și funcționari ai Institutului Central de Statistică și ai Oficiului de studii din Ministerul de Finanțe. Potrivit estimațiilor făcute, ea necesită 21.000 ore de lucru.

După prelucrare, în Februarie, rezultatele urmează a fi interpretate de conducătorii prelucrării diferitelor anchete. Rezultatele anchetelor, asupra condițiilor sanitare și a alimentației și asupra mortalității infantile, vor fi înfățișate de doctorii: *D. D. Georgescu și Tiberiu Ionescu*; rezultatele asupra fărămițirii proprietății, de d-nii: *I. Measnicov, Dem. Georgescu și Vâlsan* din Oficiul de studii al Ministerului de Finanțe; rezultatele anchetei asupra gospodăriei țărănești, de d-nii: *C. Ștefănescu și Stănculescu*; rezultatele anchetei despre învățământ și știința de carte, de autorul acestei însemnări. Insoțite de monografiile sumare ale satelor cercetate, ele vor fi publicate până în vară, când, aceste anchete și monografii simultane, urmează să fie prezentate Congresului Internațional de Sociologie din București.

Anton Golopenția

ACTIVITATEA SEMINARULUI DE SOCIOLOGIE DIN BUCUREȘTI

Lucrările de licență în Sociologie, prezentate în sesiunea de toamnă, 1939, se disting de cele din alte sesiuni prin faptul că depășesc fără excepție nivelul lucrărilor obișnuite de diplomă. De obicei, ierarhia între lucrările prezentate la un examen e ușor de făcut. În cazul celor trei, din

toamna aceasta, lucrul e cu neputință, de oarece fiecare din ele este foarte bună și se mișcă pe un plan de preocupări propriu. Pricina acestei situații puțin obișnuite chiar și în Seminariile active, este buna pregătire și individualitatea pronunțată a celor trei candidați.

În lucrarea *Cauzele sociale ale răscoalei lui Horia* a d-lui Miron Constantinescu, principiul care dă preț prezentărilor istorice: voința de a folosi învățătura trecutului pentru îndrumarea prezentului, este prezentă în fiecare rând. Nu este o lucrare de descoperitor de știri istorice noi, de strângător de materialuri istorice (care nici n'ar fi la locul ei altundeva decât într'un Seminar de istorie). Ci o lucrare de interpretare a datelor cunoscute, care se străduiește să evidențieze și în cazul răscoalei lui Horia, învățătura că, spre a fi ferite de frământări revoluționare, colectivitățile politice, națiunile, trebuie să-și stabilească o rânduială care să nu lipsească de posibilitatea unui traiu omenesc nicio pătură socială.

În anii aceștia, în care Horia și Iancu sunt din nou adeseori înfățișați, d-l Miron Constantinescu, crede că trebuie amintită condiția grea, în care a ajuns, în veacul XIII, prin introducerea regimului feudal, țărănimea din Ardeal și zecile de răscoale pe care le-a pornit. Horia nu este numai un căpitan, ci este tot atât de mult expresia unei anumite stări sociale, îndrăznețul care, asemenea lui Tudor, a primit să îmbrace cămașa morții pentru a o schimba. Proba o furnizează chiar faptul că Moșii și Crișenii nu s'au răscolat până în veacul al XVIII-lea, când Austria a stricat starea lor de oameni slobozi, făcându-i prada nobilimii și fiscului. În cursul acestui veac, însă, frământările s'au ținut lanț la ei, culminând prin răscoala dela 1784.

Acum când Ungaria, feudală încă, râvnește să reia ținuturile pe care, cândva n'a știut să le orânduiască trainic, aceste motive sociale ale răscoalelor ardelenice ar trebui cât mai des reamintite.

Pe când lucrarea d-lui Miron Constantinescu este de pedagogie națională, lucrarea camaradului său *Coriolan Gheție: „Persoana” în societatea contemporană*, este o expunere dogmatică în favoarea creștinismului social. Aderent foarte bine informat al acțiunii duse de Biserica Romei, pentru a-și întări poziția cu argumente furnizate de criticii civilizației moderne, d-l Gheție (care de altfel este redactorul revistei religioase greco-catolice „Decalogul”), oferă în lucrarea sa un tablou bine alcătuit al acestei poziții, care, de dragul libertății interioare a persoanei, cere limitarea autorității statului și a tehnicii și restaurarea „puterii spirituale” a Papalității medievale. Răspândită în Occident, e drept nu în marile cartiere ale oamenilor de acțiune, ci în cele ale clericilor și ale căr-

turarilor dimprejurul lor, această poziție, care are drept urmare o apreciabilă acțiune socială, trebuie cunoscută și la noi, unde ar putea contribui la orientarea tentativei bisericii noastre de a lucra și pe tărâm social.

Teza d-soarei *Mariana Klein*, cu titlul școlăresc: *Spirit obiectiv și obiectivat* este o înfățișare foarte sigură a rezultatelor efortului făcut în Germania, pe urmele lui Hegel și Dilthey și, în lumina fenomenologiei, de Litt, Freyer și Nikolai Hartmann de a contura ontologia vieții culturale. Comentariul acesta curajos la Hartmann (*Das Problem des geistigen Siens*, 1933) și Freyer (*Theorie des objektiven Geistes*, 1923), învinge, după întâiele pagini, dificultatea expunerii pe românește și descrie vioi procesul de încorporare al ideilor în opere și rânduieli, vieța desprinsă de autor a acestora, măsura în care ele pot fi rețrăite, înțelese și acceptate de contemporani și urmași, și lupta între creatorii ideilor și ale rânduielilor noi cu operele moștenite, care stăruie în prezent amenințând să-i răpească posibilitatea oricărei inițiative.

Nota proprie a lucrării o constituie faptul că d-ra Klein deplasează tinerește accentul de pe opera și rânduiala realizată, care sunt pe primul plan în scrierile de maturitate dela care pornește, pe procesul de creare a lor, pe funcțiunea eliberatoare a creației, pe lupta contra tradiției înmărmurite.

Recolta aceasta spirituală bună care a făcut bucuria prof. Gusti și a colaboratorilor săi dela Seminarul de Sociologie, va fi apreciată în curând și de cetitorii „Sociologiei Românești”, în rândul colaboratorilor căreia vor intra d-ra Klein și d-nii Miron Constantinescu și Coriolan Gheție.

În cursul iernii, lucrările lor vor apare în cadrul anuarului Seminarului de Sociologie din București, serie nouă a studiilor de Sociologie, Etică și Politică, în care a publicat, la Iași, prof. Gusti, lucrările bune ale elevilor săi. A. G.

Trebuie să pomenim, cu acest prilej, lucrările de licență ale d-lor *L. Dimulescu* și *Mihail N. Bădulescu*, intitulate: *Dimitrie Cantemir, primul sociolog român și Ideile sociologice în opera lui Ștefan Zeletin*, prezentate în sesiunea Februarie, respectiv Iunie a anului acesta. Fără a epuiza problema, dintr'o insuficientă cunoaștere a izvoarelor străine ale autorilor studiați, ele sunt semnificative pentru interesul, care se trezește la sociologii români, pentru predecesorii lor români, ele vor fi publicate probabil în același Anuar al Seminarului.